

בג"צ 619/78 - "אל טליעה" שבועון ואח' נ' שר הביטחון . פ"ד לג(3), 505.

איסור הפצת עתון באזור יהודה ושומרון
לתקציר - מאגר סביר
בג"צ 619/78

1. "אל טליעה" שבועון
2. אליאס בוטרוס נוסראללה בעל השבועון "אל טליעה"

נגד

1. שר הביטחון
2. המפקד הצבאי איזור יהודה ושומרון
3. קצין מטה לעניני פנים יהודה ושומרון

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק

[28.5.79, 9.4.79]

לפני השופטים מ' שמגר, ד' בכור, א' ברק

התנגדות למתן צו-על-תנאי מיום (14.2.1979).

א' חורי - בשם העותרים;

ר' יאראק, סגן בכיר לפרקליט המדינה-בשם המשיבים

פסק-דין

השופט שמגר

1. עתירה זו ענינה היתר להבאתו של העיתון "אלטליעה" לאיזור יהודה ושומרון והפצתו שם.
2. (א) כפי שעולה מן העתירה המדובר בשבועון היוצא לאור בירושלים על-פי רשיון לפי פקודת העתונות. העותר השני הוא הבעלים של העיתון והאחראי לעריכתו. עורכו הראשי של העיתון הוא מר בשיר אלברע'ותי, זה האחרון שימש לפני כן, ממאי 1975 ועד דצמבר 1976 כעורכו של העיתון "אל פג'ר" שאף הוא יוצא לאור בירושלים.

(כ) לפי הצו בדבר הבאת עתונים והפצתם (איזור יהודה ושומרון) (מס' 50), תשכ"ז-1967, שהתפרסם ביום 11 ביולי 1967, אין להביא עיתון לתוך איזור יהודה ושומרון או לפרסמו שם אלא על-פי היתר של מי שמונה לכך על-ידי מפקד איזור יהודה ושומרון (סעיפים 11 ו-2 לצו האמור).

ביום 3.3.1978 פנו העותרים בבקשה לקבלת היתר אך מפקד יהודה ושומרון סירב לבקשה והתשובה מטעמו לפרקליטס המלומד של העותרים, ביום 18.8.1978, היתה כדלהלן:

"בהמשך למכתבך שבסימוכין הגני להודיעך כי לאחר ששקלתי בקשה זו ובהתאם לסמכויותי לפי צו בדבר הבאת עתונים והפצתם (יהודה ושומרון) (מס' 50), תשכ"ז-1967 החלטתי שלא להתיר הפצת עיתון אל טליעה באזור יהודה ושומרון."

(ג) טענת העותרים היא כי תשובת הסירוב היתה בלתי מנומקת, סתמית ושרירותית ויש בה משום הפליה לרעה של העותרים לעומת עיתונים ערביים אחרים היוצאים בירושלים כגון אלקודס, אלפג'ר ואלשעב, אשר הבאתם לאיזור יהודה ושומרון והפצתם שם מותרת. העיתון המתפרסם על-ידי העותרים עובר את ביקורתה של הצנזורה הצבאית ומכאן כי אין כל סיבה סבירה לסירוב, וזה נובע לדעת העותרים מיחס עוין בלבד.

3. קצין המטה לענייני פנים במפקדת יהודה ושומרון, שהוא המשיב השלישי, מסר בתצהירו לפנינו כי סירב לבקשה כי -

"האינטרסים הבסיסיים של קיום הממשל הצבאי באזור יהודה ושומרון ותפקודו הגאות בניהול האזור והנהלת ענייני דורשים שהשכוען העותר מס' 1 לא יופץ באזור יהודה ושומרון."

העיתון הוא לטענתו של המשיב האמור בטאונה של המפלגה הקומוניסטית הפועלת באיזור יהודה ושומרון שלא כחוק, כגוף מחתרתי. אחרי שקיזמה נאסר עוד בעת שלוט הירדנים. ולפי הדין שחל אז באיזור, שעדיין בתוקף על-פי סעיף 2 למגושר בדבר סדרי השלטון והמשפט (אזור יהודה ושומרון) (מס' 2), תשכ"ז-1967. המשיב ממשיך ואומר כי אין עליו חובה לאפשר לגוף פוליטי בלתי חוקי לפרסם בטאונה באיזור ומה גם שמדובר בגוף שאי חוקיותו איננה פורמלית גרידא, אלא בגוף העוסק הלכה למעשה בהסחה ובחתרנות נגד הממשל הצבאי הישראלי שדוגמאות מהן צוטטו בנספח לתצהיר. החזית הלאומית הפלסטינית (חל"פ) שהוקמה על-ידי המפלגה האמורה גם עסקה בפעילות אלימה לרבות רצח. כן הקימה המפלגה זרוע צבאית שעסקה באימון חבירה בנושק ובהצטיידות באמצעי לחימה. המשיב טוען כי לא רק שהעיתון הוא בטאונה של המפלגה, שפעילותה תוארה בתמצית לעיל. אלא עורכו הראשי, בשיר עבדול כארים מג'יד ברע'ותי, הוא גם העומד בראש הארגון הקומוניסטי ביהודה ושומרון והאחראי להפצת פרסומיו שם.

מכאן לפי הטענה, ההבדל בין העיתון נשוא דיון זה לבין יתר העיתונים. שהרי אף אחד מאלה האחרים אינו בטאונה של מסגרת מדינית בלתי חוקית. אשר לתוכן העיתון מציין המשיב:

"כמו עתונים אחרים, ובראשם "אל-פג'ר", מבטא העותר מס' 1 קו פוליטי קיצוני וחריף נגד מדינת ישראל ובעד הקמת מדינה פלשתינאית ותמיכה באש"פ. אולם אם הממשל - בגלותו רוחב לב, סובלנות ופתיחות עד קצה גבול היכולת - נכון לסבול הפצתם של פרסומים בעלי אופי פוליטי כזה, הרי אין הוא נכון, ולימטב הבנתי גם אינו חייב - להסכים לכך שיופץ כאיו"ש פרסום אשר, בנוסף לתכונה שהזכרתי, מצטיין בכתיבה נגד פעילותו של הממשל עצמו באזור: מטיף בגלוי או בין השיטין לאי-שיתוף פעולה בין הממשל לתושבי האזור; מעודד, ולו בעקיפין, את האלימות וההתנגדות לשלטון, ושר להם שירי תהילה, וכיוצא באלה. אין בנמצא דין המחייב ממשל צבאי לשאת מצב כזה, אדרבה - בהמשך אבקש לטעון היפוכו של דבר."

לשם המחשת טענתו צירף המשיב כאמור קטעים מן הפרסומים של העיתון.

העיתון אמנם עובר צנזורה, אך הצנזורה הצבאית בישראל איננה מתייחסת על-פי אמות המידה הנקוטות בידיה לנושאים שמושג צבאי מופקד עליהם. לכן אין הביקורת האמורה יכולה למנוע פרסום דברים הפוגעים במישרין באינטרסים של הממשל הצבאי. לענין זה מוסיף המשיב:

"לשום עיתון אין זכות להופיע באיו"ש, וממילא אין בידו לכפות עלינו התרת פרסומו תוך כדי הטלת צנזורה מקיפה. אם אופיו הכללי השיטתי של פרסום מסויים הוא כזה שהפצתו באזור אינה נראית לנו רצויה כל עיקר - סבורני כי מסמכותי המלאה שלא להתיר פרסומו כלל, ואין חובה להשתמש באמצעי הצנזורה, שלא למטרה זו גועד."

לענין טענת ההפליה הרי מכחיש אותה המשיב בהפנותו לעיתונים נוספים שהבאתם לתוך איזור יהודה ושומרון אסורה.

לבסוף, יוזכר כי המשיב גם העלה טענה מקדמית, לפיה אין בית-משפט זה צריך להושיט סעד לעותרים מאחר שנתגלתה פעולת הפצה מאורגנת של העיתון ביהודה ושומרון, היינו למרות האיסור התקף של יבוא העיתון נעשות על-ידו או מטעמו פעולות להפרכתו של האיסור החוקי הקיים.

4. במסגרת הטיעון לפנינו ובתצהיר נוסף שהוגש על-ידי העותרים התייחסו הצדדים לשאלה אם עיתונים אחרים הגישו בקשות להיתר על-פי צו מס' 50 הנ"ל. כך ציין מר ברע'ותי בתצהירו, למשל, כי העיתון "אלאטיחד", שאזכר בתצהיר מטעם המשיבים כאחד מן העיתונים, שהפצתו ביהודה ושומרון אסורה, לא ביקש כלל רשיון.

ענין בקשת ההיתר כלל אינה רלבנטית בדיון שלפנינו. סעיף 2 לצו מס' 50 קובע כי הבאת עיתון לאיזור טעונה היתר וממילא ברור כי עיתון שאין היתר להפצתו, אסורה הפצתו באיזור, בין אם ביקש היתר ובקשתו סורבה ובין אם לא נתבקש היתר בכלל. הוא הדין אם הוענק היתר, מבלי שנתבקש. הוזה אומר, לא בקשת ההיתר היא הקובעת בהקשר זה, אלא קיומו או היעדרו של ההיתר לגבי פרסום פלוני.

5. בתצהיר הנוסף שהוגש על-ידי מר ברע'ותי יש גם התייחסות לטענה כי זה האחרון עומד בראש הארגון הקומוניסטי ביהודה ושומרון ואחראי להפצת פרסומיו שם (סעיף 9(ב) לתצהיר התשובה), וזהו התגובה כלשונה.